

История на модата

Илюстрации Томски & Полански, Ян Вайда, Щепан Ленк

Автор Яна Седлачкова

Превод Анжелина Пенчева

Издателство „Фют“

Съдържание

Красотата
има много лица.
Не се опитвайте
да изглеждате
като някой друг!

Първобитните хора <i>Облекла от кожи</i>	4
Древен Египет <i>Люлка на модата</i>	8
Древна Гърция <i>Красотата на пиедестал</i>	12
Древен Рим <i>Външният вид е важен</i>	14
Барварски племена <i>Панталони</i>	16
Древен Китай <i>Тайната на коприната</i>	18
Древна Япония <i>Вечното кимоно</i>	20
Древна Индия <i>Сари</i>	22
Средновековна Европа <i>Рицари и дами</i>	24
Ренесанс <i>Тънки талии и дантелени яки</i>	28
Барок <i>Пищност и великолепие</i>	30
Рококо <i>Цветя, злато и орнаменти</i>	34
Ампир <i>Модна революция</i>	36
Романтизъм <i>Стихове и очила</i>	38
Викторианска Англия <i>Дами и джентълмени</i>	40

Сецесион <i>Лиани и цветя</i>	44
Двайсетте години <i>Мода за танци</i>	48
Четирийсетте години <i>Военна практичност</i>	50
Петдесетте години <i>Клош поли и брилянтин</i>	52
Шейсетте години <i>Цветя и разходки по Луната</i>	56
Седемдесетте години <i>Диско, прожектори и обувки на платформи</i>	60
Осемдесетте години <i>Мания по пластмасата</i>	62
Деветдесетте години <i>Свобода и удобство</i>	64
Съвременна мода <i>Забравеното старо</i>	66
Кратък исторически справочник	
<i>Модата през вековете</i>	68
<i>Модни икони</i>	72
<i>Бански костюми</i>	73
<i>Дамски шапки</i>	74
<i>Прически</i>	74
<i>Булчински рокли</i>	75
<i>Чанти и обувки</i>	76
<i>Модни дизайнери и техни модели</i>	78

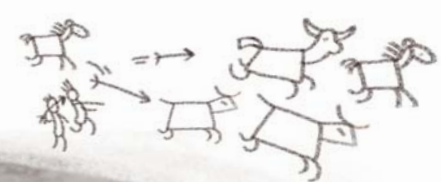
Добре дошли в
поразителния свят
на модата!

Първобитните хора

40 000-3200 г. пр.н.е.

Стойте!
Исках само да ви питам
страшно ли изглеждам!

ОБЛЕКЛА ОТ КОЖИ

Първите хора се появили преди около 2.5 милиона години. Те изработвали сечива от камък, прехранвали се чрез лов, риболов и събиране на плодове, семена, корени. Преди около 500 хиляди години открили как да запалват и поддържат огън. Това им осигурило топла храна, защита от хищници, светлина и топлина през хладните нощи. Отначало хората започнали да носят само препаски от листа и лиани – както правят това и до днес някои племена в Амазония. Но когато климатът станал по-студен, те започнали да се убиват в кожите на убитите животни. Така се появили първите облекла.

Най-древната
игла с ухо,
намерена
от археолозите,
е на повече от 50 000
години. Направена е
от птича кост и
е дълга 7-8 см.

Я виж! Кожата на
този мамут много ще
подхожда на очите ми!

Първите игли

Отначало хората правели в кожите дупки и прокаравали през тях животински сухожилия или лиани, които да придържат дрехата към тялото им. Хиляди години по-късно се научили да правят шевни игли от кост. За конци използвали животински жили и черва, ивици кожа, дървесно лико. Вече могли да правят дрехи, съшити от няколко парчета кожа и разкроени по мярка. Облеклата станали по-удобни, по-здрави и по-красиви. Жените пришивали към тях украшения от животински зъби и черупки на охлюви.

СЪВЕТИ И ИДЕИ: КАК ДА ОБРАБОТИТЕ КОЖА?

Кожите предпазвали от студа, но били мръсни, миризливи, корави. Постепенно хората намерили начин да ги обработват. На колчета, забити в земята, опъвали кожата с козината надолу и изстъргвали мазнината от нея с каменна стъргалка. После я киснели във вода и я начуквали с камък. Тогава я натривали с мазнина, потапяли я в растителни сокове и вероятно леко я опушвали, за да остане мека.

Хубава
дреха!

Благодаря!
Току-що я свалих
от един леопард.

КОЖА ОТ МАМУТ

КОЖА ОТ ЛЕОПАРД

КОЖА ОТ ЕЛЕН

ЛОВНА ЯМА

ОБЛЕЧЕТЕ
ЦЯЛОТО ПЛЕМЕ!

1 мамут
= 25 топли дрехи

Предците ни използвали кожите не само като облекло, което да ги предпазва от студа. Те им помагали и при лов. Понякога ловците навличали кожа от елен или друго животно, за да се приближат по-лесно до пляката си, без да я подплашат.

За праисторическите хора кожите имали и ритуално значение. Да носиш кожа от тигър, леопард или мечка, означавало, че ще придобиеш силата на убитото животно. Смятало се, че тези кожи притежават магическа сила, която помага на ловеца и пази от зли сили и него, и племето.

Древен Египет

3200–30 г. пр.н.е.

ЛЮЛКА НА МОДАТА

Древните египтяни полагали много грижи за външността си, но облеклото им било скромно и не се изменило съществено през вековете. В Египет е горещо, затова хората носели леки, светли и широки дрехи. Мъжете често ходели и само с увита около кръста пола-препаска. Тъканта и размерът на препаската показвали съсловието и званието на мъжа, който я носи. Облеклото на богатите било от много тънък фин лен, а на обикновените хора – от по-грубо платно. Векове наред жените носели семпла тясна рокля, дълга до глезените, с две широки презрамки. През новото царство (след XV в. пр.н.е.) модни станали богато надиплени туники и наметки – носели ги и мъжете, и жените от богатите съсловия. Фараонът – царят на Египет, носел пола-препаска от най-fino избелено ленено платно с ярки бордюри. Знаците на неговата неограничена власт били корона, царски жезъл с формата на овчарска геза и скиптър с формата на камшик.

И днес в горещите страни ленените тъкани са много популярни заради свойството им да охлажда тялото. Ленът е и естествен антисептик.

Някои от владетелите, включително царици, си слагали изкуствена брада – **ЗНАК ЗА СИЛА И ДОСТОЙНСТВО**

РАЗЛИЧНИ КОРОНИ

Стенописите в египетските гробници показват, че фараонът и съпругата му носели различни корони. Според учените те може би са били направени от обработена кожа. На короната си царицата носела украшение **1**, което олицетворява лешояд – символ на царската власт. Херпеш **2** е яркосиня корона-шлем, носена от фараона по време на война или лов. Короната с две щраусови пера **3** напомняла, че фараонът е бог. Пшент, или двойната корона **4**, показвала, че царят владее и Горен Египет (бяла част), и Долен Египет (червена част). Повечето корони били украсени със златен уреус на челото – изображение на кобра, символ и покровител на царската власт.

Грим на очите

И мъжете, и жените в Древен Египет слагали плътни сенки около очите си – не само за красотата, а и за да предпазят клепачите си от жаркото слънце. Гримът се приготвял от стрити минерали и се съхранявал в изящни съдчета. И мъжете, и жените почерняли миглите си – смятало се, че това пази от зли сили. Загължително подчертавали и очите си с черна линия. На устните и бузите си слагали червена охра, получавана от глина. Ноктите си оцветявали с бяла боя.

Ето откъде египтяните взели идеята за източнената очна линия.

Египтяните вярвали в съществуването на живот след смъртта. За да подготвят покойника за загробния живот, балсамирали тялото му и го полагали в гробница заедно с дрехи и предмети от ежедневието му. Балсамирането било дълга и сложна процедура. Жреци балсаматори изваждали вътрешностите на тялото и го запълвали със смоли и благовонни масла, покривали го със сол, за да се изсуши и да се превърне в мумия. Мумията обвивали във фини ленени превръзки, напоени в смоли и ленено масло. Между тях слагали накити и амулети – да пазят починалия по пътя му към отвъдното.

Говори се, че Клеопатра се къпела във вана, пълна с магарешко мляко, и затова кожата ѝ била така нежна.

Клеопатра и Нефертити

Египетската царица Клеопатра била прочута красавица. Двама римски императори – Цезар и Марк Антоний, се борили за сърцето ѝ. Тя се грижела за лицето си с маски с пчелен мед. Но за най-красива жена в древността била смятана египетската царица Нефертити, чието име в превод означава „красавицата идва“.

Египтяните балсамирали и животни. Мумиите на домашните любимци – котки, кучета, маймуни, трябвало да съпровождат стопанина си в отвъдното.

ПРОСТО И КРАСИВО!

От стъблата на ленените растения египтяните добивали влакна. От тях правели нишки и тъчали тъкани – от най-грубото платно до най-финия, тънък и почти прозрачен плат.

Мъжете могли да ходят и само по пола-препаска, но жените трябвало да покриват телата си.

Средновековна Европа

500–1450 г.

РИЦАРИ И ДАМИ

След разпадането на Римската империя животът в Европа се променил. Започнал период, наречен Средновековие. Променило се и облеклото на хората. Жените – и бедните, и богатите – носели дълги рокли с висока талия и с дълги тесни ръкави. Над тях слагали широка наметка с прорез за ръцете. Мъжете носели тесни панталони, които обхващали краката им като чорапогащи. За известно време било модерно двата крачола да са в различни цветове.

СЪВЕТИ И ИДЕИ: ИЗБЕРЕТЕ ПРАВИЛНИЯ ЦВЯТ

Средновековните дами обръщали огромно внимание на цветовете. Всеки цвят изразявал нещо: небесносиният – надежда, зеленият – щастие, белият – невинност... Цветът на роклята на дамата можел да носи и послание към нейния любим.

О, моята любима е прекрасна като мелодия на арфа сладкогласна. Аз тънкия ѝ глезен искам да съзря, за нея съм готов във битка да умира!

ПЕРА НА ШЛЕМА

По време на битки рицарите обличали тежки брони. Перата на шлема служели не само за украса, но и изразявали любовта към дамата на сърцето, тъй като били подбрани в цветовете на обичаната жена.

ШЛЕМ

КОНСКИ ДОСПЕХИ

ШПОРИ

РИЗНИЦА

Рицарските доспехи тежали до 35 кг. Оръженосец – момче, обучавано за рицар, помагало на рицаря да ги облече. За да не протрият кожата му, рицарят обличал под тях специално подплатена дреха – гамбезон. С доспехите си рицарят ставал толкова тежък, че не можел сам да се качи на коня и се налагало да го повдигат с въжета.

ГАМБЕЗОН

Ярките цветове били запазени за аристократите. На бедняците било разрешено да носят дрехи в сиво, кафяво и черно. Хората избягвали да ходят боси, защото боклуците и нечистотиите се изхвърляли от прозорците направо на улицата. Църквата строго следяла за благоприличието в облеклото. Не се позволявало разголване на тялото или твърде богата украса по дрехите, особено за хората от неблагороднически произход. За неприлично се смятало дори показването на глезен изпод полата на жената.

Екстравагантна мода

През XIV век сред мъжете в Англия модерни станали обувките пулен – с остър, извит нагоре връх, който при някои модели надхвърлял 30 см дължина. За да стоят изправени и да не пречат при ходене, върховете на тези обувки се пълнели с корк или с мъх или се прикрепвали с верижка към коляното. Църквата заклеила тази мода и били приети закони, които ограничавали дължината на върха на обувките – до 15 см за простосмъртните и малко повече за благородниците.

ВЕРИЖКИ ЗА ПРИВЪРЗВАНЕ НА ВЪРХОВЕТЕ НА ОБУВКИТЕ

КАКВО ИМА НА КОЛАНА

По това време джобовете още не били измислени и затова хората носели кесии ①. Те им служели и като портмонета, и като чантички. До кесията благородните дами закачали шишенце с парфюм ②, а по-бедните – букетче уханны цветя ③. Мъжете слагали на колана и кама ④ или окачвали сабя.

ДЪЛГИ РЪКАВИ „ПАХИ“

ЦВЕТНИ ЧОРАПОГАЩИ

Фестивал на глупците

Карнавалите и празниците били важна част от живота на хората. По време на фестивала на глупците бедните могли да се облекат като благородници и нашега да заемат техните места. По време на празника били разрешени всякакви шеги и подигравки. Но само на този ден! През останалото време се спазвали строги правила на обличане и наказание грозяло всеки, който не ги спазва.

РЪКАВИ ТИП „КАМБАНА“

Моля ви, оставете ми поне панталоните!

Не си ли се окичил с твърде много звънчета, клоун такъв?!

ПУЛЕН

ЦВЕТА, ЗЛАТО И ОРНАМЕНТИ

Облеклото през този период се отличавало с изящество и внимание към детайлите. На мястото на пищните цветове на барока дошли светлите пастелни тонове. Дори перуките били сребристобели и силно напудрени. Кринолините станали още по-големи, корсетите се стягали още по-силно и дамите приличали на фини порцеланови кукли. Но най-голяма промяна претърпели прическите – станали сложни и високи. Господата носели палта с множество копчета и дълги дантелени маншети. Полите на палтото трябвало да стоят обемно и затова в подгъва се подпъхвала тънка тел. Под палтото слагали жилетка и риза. Заедно с панталона и вратовръзката, мъжкото облекло от епохата рококо послужило за основа на съвременния мъжки костюм.

Салон за красота

Днес ще ви извая прическа като поема! Кръц-кръц!

Внимателно! Внимателно, Жан...

Всеки уважаващ себе си кавалер носел пояс, в който се затъквала кама.

Смятало се за изключително изискано да имаш бенка на лицето. Тя се изрязвала от тъмен плат във формата на кръгче или сърчице и се прикрепвала върху плътното напудреното лице.

КАМА

КОПРИНЕНИ ЧОРАПИ

БЕНКА

КОЖЕНИ ОБУВКИ СЪС ЗЛАТНА КАТАРАМА

ПЕРУКА

Хрррр!

Перуки

И стари, и млади, и мъже, и жени носели бели напудрени перуки, оформени в сложни прически. Поддръжката им изисквала часове. През 1779-1780 г. сред благородните дами станали модерни много високите прически, оформени от собствената им и от изкуствена коса около подпънките и телена рамка с помощта и фиби и мазила. След това покритата с благоуханна пудра коса не се пипала седмици наред и в нея често се развъждали въшки и бълхи.

Благородници и благороднички

Аристократите живеели в разкошни къщи. У дома обикновено обличали удобни и елегантни пенъори и бродирани шапчици, под които криели увредената си от постоянно носене на перуки коса. Често им досаждали паразити като въшки и бълхи. Затова дамите носели като модно допълнение малки чесала във формата на ръчица.

ЧЕСАЛО

ОБЯВА

УНИКАЛЕН БЪЛХОУБИЕЦ!

Имаме решение за вас! Купете си нашето сладко чесало на www.balhoubies.bg

Измъчват ви досадни паразити?

Волфганг Амадеус Моцарт

Известни личности

През този период живял и творил гениалният композитор Волфганг Амадеус Моцарт. Той бил изключителен музикант и често изнасял концерти в кралските дворци в Западна Европа.

На мадам Дьо Помпадур – прочутата придворна дама от френския кралски двор, дължим измислянето на дамска чантичка тип торбичка, която се изработвала от сатен и дантела, която и до днес се нарича чантичка „Помпадур“.

ЧАНТИЧКА „ПОМПАДУР“

Мадам Дьо Помпадур

Мръсните ризи на рококо

Лекарите в епохата на рококо били убедени, че водата е вредна, и затова не препоръчвали честата ѝ употреба. Богатите прикривали миризмата от нечистите си тела с обилно количество силни парфюми с аромат на портокалови цветчета или ябълка с канела и карамфил. Появили се и първите мъжки одеколони и брилянтинът за коса. Все още нямало специална козметика за почистване на грим и затова гримът не се свалял дни наред, а само се подновявал.

Двайсетте години

1920–1929 г.

МОДА ЗА ТАНЦИ

След края на Първата световна война актуални станали роклите с дължина до коляното, с тънки презрамки и ниска талия, обсипани с мъниста, пайети или украсени с ресни. Този тип рокли били наречени „коктейлни“. Модерната жена задължително трябвало да има в гардероба си обувки с каишки. Леките и свободни грехи и обувките на ниски токчета позволявали на дамите по цяла нощ да танцуват под звуците на модния тогава чарлстон. Жените отново започнали да се гримират, а дългите коси и кокове били заменени от небрежни къси къдрици.

Рязката промяна в стила на облеклото най-вероятно е предизвикала не една семейна буря. Докато майките все още ходели с дълги рокли, пристегнати с широки колани в кръста, дъщерите смело показвали коленете си и подстригвали късо косите си.

Вестниците били пълни със снимки на красиви актриси, подстригани в прическа боб. Косите били оформяни на красиви вълни или оставени прави.

Стил „Мафиозо“

През 30-те години станало модно да се ходи на кино. Много хора се опитвали да подражават на героите от филмите. За да сте облечен в стил „мафиозо“, трябва да носите филцова шапка с лента (известна е и като контешка шапка), бели ръкавици, сако на райета – задължително с вътрешен джоб за пачките папу!

Чарли Чаплин

Мнозина се опитвали да наподобят най-известния комик от първите неми филми Чарли Чаплин. Дори бил организиран конкурс за негов двойник. Самият той тайно се включил в конкурса, но бил класиран едва на трето място! Чаплин направил популярно бомбето – мъжката твърда шапка, заоблена отгоре.

СЪВЕТИ И ИДЕИ ГРИМ КАТО НА КИНОЗВЕЗДА

Изкубете веждите си и ги нарисувайте с молив като тънки линийки. Подчертайте очите с опушени сенки и черна очна линия. Сложете спирала за мигли – ако не сте в състояние да си купите това ново разкрасяващо средство, ще го намерите в избрани козметични салони! Плътни червени устни може да изрисувате или „на ръка“, или с помощта на специално шаблонче.

Коко Шанел

Най-известната моделиерка на всички времена Коко Шанел наложила своята „малка черна рокля“ – семпъл елегантен модел, който и до днес се намира в гардероба на всяка жена.

Жана Ланвен

Прочутата френска модна дизайнерка започнала кариерата си като шивачка на шапки. Първите ѝ модели били рокли за малката ѝ дъщеричка. Те толкова впечатлили клиентките ѝ, че започнали да поръчват същите за собствените си деца, а постепенно и за самите себе си. Ланвен била първият моден дизайнер, който започнал да предлага облекло за цялото семейство.

Осемдесетте години

1980–1989 г.

МАНИЯ ПО ПЛАСТМАСАТА

Обувки на тънки токчета, лъскави найлонови чорапи, сив костюм с широки рамене – така изглеждала стилната дама на път за работа. Подплънките на раменете били задължителни не само за саката, но и за ризите, пуловерите, роклите. Деловият мъж задължително трябвало да носи вратовръзка. Ризата се пхала в панталоните. А тирантите и мокасините от крокодилска кожа допълвали модерния вид. В повечето случаи крокодилската кожа била имитация.

ТЕНИСКА С ДУПКА?

Гаф? Неее!
Последен писък на модата!

Крачолите на панталоните отново се стеснили – появила се кройката тип „морков“. Харесвали се нарочно състарени и изтъркани дънки.

КОЛКО СЕКУНДИ ОСТАВАТ ДО ВАКАНЦИЯТА?

Електронният часовник ще ви каже с точност!

Изберете часовник в цвета на маникюра си!

За разходка по залез с любимия младите момичета обличали рокля на цвѐтя. Момчетата небрежно връзвали на раменете си пуловер, който винаги могли да предложат на любимата си, ако ѝ стане студено.

Майкъл Джексън

Лъвски гриви

Модата в прическите изисквала косата и на мъжете, и на жените да е колкото се може по-бухнала. Затова къдренето било много актуално. Мъжете подкъсявали косата си отгоре, но я оставяли дълга от тила надолу.

Кралят на попа

Майкъл Джексън диктувал модата не само в музиката, но и в облеклото и прическите. Благодарение на него съчетанието на бели чорапи и черни мокасини се превърнало в хит на 80-те години.

ДА ЖИВЕЕ ПЛАСТМАСАТА!

Искате да сте супермодерни? Задължително си набавете:

- пластмасови очила с форма на сърца
- пластмасови обеци звездички
- значки усмивки
- пластмасови гривни и пръстени
- гривни на приятелството
- куп весели и шарени висулки за врата, естествено – от пластмаса.

Спорт!

Карането на ролкови кънки и аеробиката били сред предпочитаните спортове. Облеклото за кънки включвало долнище на анцуг с широк ластик на глезените, суичър в подходящ цвят с цип отпред, раничка на гърба или чантичка тип „банан“ на кръста и лента за коса. Всичко това – задължително в ярки цвѐтове. Кецовете или маратонките били с фосфоресциращи връзки. Еластични клинове в неонові цвѐтове се слагали или за аеробика, или под пола с волани. Калци на краката се носели не само на тренировки, но и при по-студено време. Широки лъскави колани и късите блузки, които откриват пъпа, допълвали тоалетите.

Съвременна мода

2000 г. – до днес

ЗАБРАВЕНОТО СТАРО

Модата днес не ни налага какво и как да обличаме. Тя позволява да използваме части от облеклото на всички народи и да ги комбинираме по всевъзможни начини. Тенденциите в облеклото поставят на първо място индивидуалността и личния вкус. Дали отиваме на вечерно парти или на тренировка, важно е да се чувстваме удобно и свободно в дрехите си и да се обличаме със стил и вкус.

Виждали ли сте повечето от тези облека? Новото днес е добре забравеното старо от облеклото на нашите предшественици.

Да не би времето да е спряло?

Модерният мъжки костюм 1 не е различен от мъжките облека от времето на Викторианска Англия или на романтизма. Сякаш само преди минути elegantният господин от XIX в. е извадил джобния си часовник, за да види колко е часът.

Дрехите на днешните японски младежи може да нямат нищо общо с традиционното кимоно, но пък обувките им на платформи 2 сякаш идват направо от 70-те години на миналия век или пък от Древен Китай.

Още в Ренесанса дамите носели корсажи, но като бельо. Днес elegantните корсажи 3 са част от официалните рокли.

Дънките и шапките с козирка 4, навлезли масово в облеклото през 50-те години, продължават да са актуални и модерни.

Унисекс облеклата 5 са подходящи и за мъже, и за жени, а десенът на карета 6 ни връща към облеклото на викингите.

Малките чантчички 7 и роклите с висока талия 8 са модерни още от времето на ампира.

Десените на точки 9 не са излизали от мода от 60-те години на миналия век. Днес ретро модата се нарича винтидж.

Първите обувки на висок ток 10 се появили още в Древен Египет.

ЦВЕТНИ НОКТИ? ОЩЕ КЕЛТИТЕ СА ВЛАДЕЕЛИ ТОВА ИЗКУСТВО.

Еко дрехи

Това са облека, произведени от естествени влакна като лен, памук или коноп, както и дрехи и аксесоари от рециклирани материали. Да носиш такива дрехи е не само модерно, а е грижа за природата и нейното опазване.

ЕКОФЛАНЕЛКА

СЕНКИ ЗА ОЧИ

Ползвали са ги още древните египтяни!

Хипстърите 11 обичат всичко, което е ретро – дрехи, велосипеди, мебели... и разбира се, домашни любимци. Днес се носят панталони тип шалвари, вдъхновени от Ориента 12, както и джапанки 13, които са били познати още в Древна Япония.

И не забравяйте какво е казал английският поет Пърси Шели:

„Никой не е наистина добре облечен, ако няма устивка на лицето си.“

ХИПСТЪР

Искате разнообразие?

Рокля, нашарена с безвреден спрей, ви дава възможност да я променяте според случая. А ако не ви хареса, лесно може да я изперете.

Мода без ограничения

Модният дизайнер Александър Маккуин създава шапка, наподобяваща ято пеперуди. Все повече модни дизайнери се вдъхновяват от природата.

Модата утре

Може би ще се появят интелигентни облека, които сами ще се разкопчават и закопчават. Но каквато и да е модата в бъдещето, тя винаги ще показва какви са хората, към какво се стремят, в какво вярват...